

Kun. Jonas Katel

(1830-1908).

Geguž s 8 d. 1908 m. mir garb s kanauninkas, Panemun lio klebonas, kun. Jonas Katel . Gim jis 1830 m. Suvaini kaime, Kupišchio parap. Pabaig s penkiaklas Panev žio mokykl ir Varni seminarij , buvo 1855 m. pašv stas kunigu. Iš semi-narijos iš jo lenk patriotu, o skaitydamas v liau uždraustus lenk patriotiškus veikalus, užsigr dino tame sentimentaliame patriotizme ir per vis gyvenim pasiliko karštu „polako-litvinu“, už k užsipeln iš lenk pagarbos ir malon s.

Bet šalia to nabašninkas tur jo animam nat rali-ter lithuanam, tod l 1872 m. tap s grynai lietuviškos Panemun lio parapijos klebonu, su tikru atsidavimu m

šviesti savo parapijie ius lietuvi kalba: mokino juos netik lietuviškai skaityti, bet ir rašyti ir aritmetikos, ir geografi- jos ir net Lietuvos istorijos. Tas nabašniko ilgas veikimas buvo gan vaisingas. Jojo d ka dabar vargiai berasi tarp pa- nemun lie i nemokant skaityti ir rašyti. Žinoma, tas kult - riškas kun. Katel s veikimas buvo dabojamas ir policijos. To d l prieš atgaunant spaud , nesyk buvo jis d l to švie- timo darbo varginamas kratomis, taip klebonijoje, taip ir ap- linkiniuose kaimuose. Ieškota, mat, kun. Katel s mokykl li . Bet Dievui padedant, nabašninkui pasisekdavo nuo sunkesni bausmi išsisukti.

Literatišk kun. Katel darb nepaliko. Pad jo tik išleisti aritmetikos „užduotyn“, sutvarkyt Gailu io ir iš jus Pr - suose. Pats gi jei rašydavo, tai vien lenkiškai „Przeegl d Katol.“, „Słowo“ ir „Tygodnik Powszechny“. Šiame pastara- me savaitraštyje (N 30, 1877 m.) buvo d tas gana dailus kun. K-l s pamin jimas apie giesm s „Pulkim ant keli“ autori kun. Drazdausk (Strazd).

Be to, nabašninkas m go rankioti archeologiškas Lietuvos krašto liekanas, skaityti rimtesnes knygas, tur jo nemenk bibliotek . Savo paži rose kartais buvo gan liberališkas, ne- gindavo savo parapijie iams skaityti netik „Liet. k.“, bet ir „Žarijos“. Užjaut moter švietim si. Tatai neži rint paties nabašninko gan abejotinos vert s paži ras, visas jo pozity- vus veikimas buvo m s tautiškam atgijimui tikrai naudin- gas. Tatai teesie lengva Lietuvos žemel tam darbš iam kad ir aplenk jusiam m s veik jui¹⁾.

1) Ži r. „Draugijos“ 17 n- ry, 110 p.